

Veiligheidscoalitie
Midden-Nederland

Inventarisatie veiligheidstrends

Midden-Nederland 2026

Stijgende trend
criminaliteit

Georganiseerde ondermijnende criminaliteit:
geld en macht als drijfveer

Zorg en veiligheid:
van het kastje naar de muur

Online criminaliteit
dendert door

Verhard en gepolariseerd
debat uit zich in onrust

Radicalisering, extremisme en terrorisme:
jongeren kwetsbaar voor misleiding

Mondiale veranderingen
lokaal voelbaar

Midden-Nederland
groeit en vergrijst

Uitdagingen van vandaag en morgen

Deze trendinventarisatie beschrijft de ontwikkelingen die naar verwachting de komende jaren van grote invloed zijn op de openbare orde en veiligheid in Midden-Nederland. Deze uitdagingen van vandaag en morgen vragen om een flexibele en deskundige overheid.

Hybridisering van criminaliteit

We leven in een wereld waarin de grens tussen on- en offline vervaagt. Terwijl digitalisering veel positieve effecten heeft voor de samenleving, brengt het ook risico's met zich mee voor de openbare orde en veiligheid.

Online platforms en nieuwe geavanceerde technologieën zoals AI, spelen een steeds belangrijkere rol in criminaliteitsontwikkelingen en andere veiligheidstrends in Midden-Nederland. Zo bieden digitale platforms en AI, criminele netwerken meer kansen. De gevolgen hiervan komen op het bordje van het lokaal bestuur te liggen.

Geld en macht drijfveer

Criminelen willen geld verdienen en hun macht vergroten. Via internationale drugshandel, door het inzetten van onbevoegden in de zorg, of door criminele uitbuiting van kwetsbare jongeren; winstbejag is de drijfveer. Directe benadering, subtiele verleiding en sociale druk lopen door elkaar heen, net zoals online- en offlinenetwerken steeds meer vervlochten raken.

De ondermijnende effecten van jeugdige betrokkenheid bij georganiseerde criminaliteit reiken daarmee verder dan het individu. Jongeren en gezinnen worden geconfronteerd met onder andere angst, schaamte en beperkte toekomstkansen.

Verhard maatschappelijk debat

De samenleving als geheel krijgt te maken met gevoelens van onveiligheid, polarisatie en afnemend vertrouwen in instituties. Ook bij dit groeiende ongenoegen zien we een toenemende invloed van digitalisering. Zo werken sociale media als katalysator voor een verhard publiek debat en sociale spanningen, wat zich steeds vaker uit in onrust online en op straat, maar ook een toename aan radicale en extreme uitingen. Tegelijkertijd bieden (sociale) media mogelijkheden om maatschappelijke problemen zichtbaar te maken, zoals relationeel geweld en femicide. De groeiende aandacht hiervoor heeft geleid tot meer bewustwording en een toename van het aantal meldingen.

Veiligheidsuitdagingen vragen flexibele en deskundige overheid

Gelet op de snelle digitale ontwikkelingen, is het van belang dat de overheid digitaal vaardig is en voldoende online-instrumenten heeft om effectief tegen criminele praktijken op te treden en maatschappelijke onrust in goede banen te leiden. Tegelijkertijd moet een overheid die steeds meer digitaal te werk gaat, ook

rekeninghouden met de risico's. Het digitaliseren van essentiële diensten kan namelijk leiden tot een toenemende versnippering van overheidsorganisaties en een groeiende afstand tot de burger. Vooral psychisch kwetsbare inwoners, die vaak ook minder digitaal vaardig zijn, raken zo tussen wal en schip.

Tegelijkertijd bereikt ruim dertig procent van de ambtenaren over tien jaar de pensioenleeftijd. Daarmee verdwijnt veel kennis en ervaring waarbij de behoefte aan nieuwe expertise alleen maar groter wordt om de uitdagingen van de toekomst het hoofd te kunnen bieden.

Namens het Regionaal Veiligheidscollege
Midden-Nederland,

Sharon Dijkma, Regioburgemeester
Heleen Rutgers, Hoofdofficier van Justitie
Yvonne Hondema, Politiechef

Voorliggende 'Inventarisatie Veiligheidstrends 2026' brengt de belangrijkste veiligheidstrends in Midden-Nederland bij elkaar, gebaseerd op trendrapportages en onderzoeken van overheid en wetenschap, statistische bronnen en kwalitatieve kennis van veiligheidsprofessionals in Midden-Nederland en daarbuiten.

Dit document beschrijft de ontwikkelingen die naar verwachting de komende jaren grote impact hebben op de openbare orde en veiligheid in Midden-Nederland.

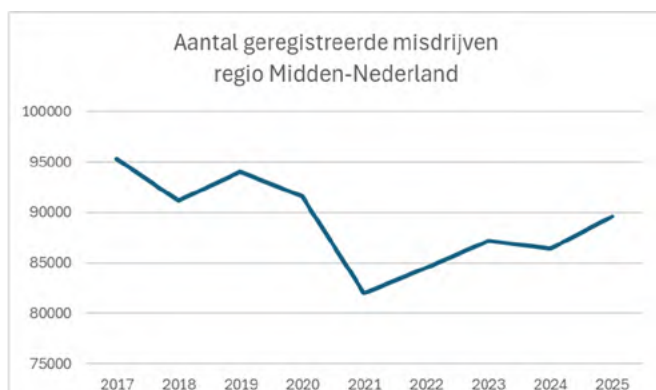
Nieuwe veiligheidsontwikkelingen zijn beschreven, maar ook verschuivingen binnen al bestaande fenomenen. De inventarisatie maakt een onderscheid tussen trends met directe impact op veiligheid en de meer maatschappelijke trends die indirect invloed hebben op veiligheid.

Deze trendinventarisatie kan door gemeenten, Openbaar Ministerie en politie van Midden-Nederland dienen als basis voor nieuw op te stellen coalitieakkoorden, gemeentelijke integrale veiligheidsplannen en de regionale veiligheidsstrategie 2027-2030.

Stijgende trend criminaliteit

Waar de geregistreerde criminaliteit in Midden-Nederland tussen 2017 en 2021 juist een dalende trend liet zien, is sinds 2021 sprake van een licht stijgende ontwikkeling. Deze criminaliteitsontwikkeling is vergelijkbaar met de landelijke trend waar de geregistreerde misdrijven sinds 2018 rond de **800.000** per jaar schommelen, met ook in 2021 een daling.

Afbeelding 1: Veiligheidsbeelden online

Uit de [Veiligheidsmonitor 2025](#) blijkt dat meer mensen slachtoffer zijn geworden van zowel traditionele als online criminaliteit¹. Slachtofferhulp Nederland ziet landelijk en in Midden-Nederland een forse groei in het aantal websitebezoeken en mensen die online hulp zoeken. In drie jaar tijd is het gebruik van deze onlinediensten bijna verviervoudigd. Midden-Nederland telt zo'n 260.000 bezoeken, wat iets onder het landelijk gemiddelde ligt.

¹Het betreft criminaliteit waar burgers online slachtoffer van worden. Het gaat om online oplichting en fraude, hacken, online bedreiging en intimidatie, en overige online delicten.

Afbeelding 2: Slachtofferhulp Nederland

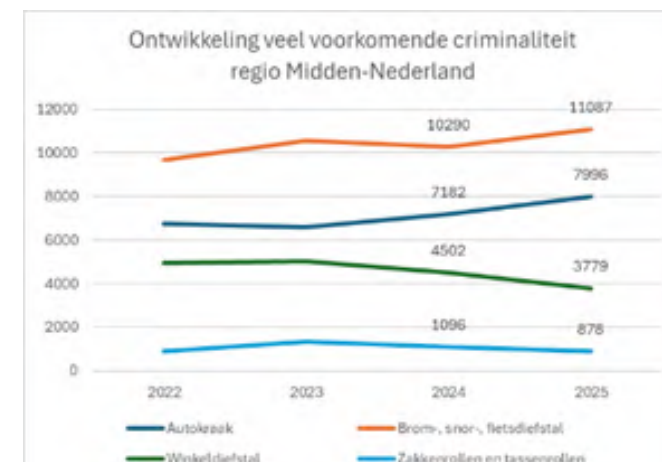
Traditioneel en online: geen eenduidig beeld

Er bestaat geen eenduidig beeld van de verhouding tussen traditionele criminaliteit en online criminaliteit. Het [CBS](#) signaleert landelijk een verschuiving van traditionele naar online criminaliteit.

Afbeelding 3: CBS

De [Veiligheidsmonitor 2025](#) laat een ander beeld zien: in Midden-Nederland stijgt het zelfgerapporteerd slachtofferschap van online criminaliteit van krap zestien naar bijna zeventien procent. In absolute zin gaat het om ruim 290.000 personen. Ook het aandeel personen dat aangeeft slachtoffer te zijn geweest van traditionele criminaliteit neemt toe, van ongeveer twintig naar ongeveer eenentwintig procent. De politieregistraties in Midden-Nederland laten in 2025 ten opzichte van 2024 een afname zien van gedigitaliseerde criminaliteit (-12%) en cybercriminaliteit (-12%), terwijl vormen van traditionele criminaliteit zoals woninginbraken (+9%), geweld (+10%), autokraken (+11%) en brom-, snor- en fietsdiefstal (+8%) in diezelfde periode een toename laten zien.

Afbeelding 4: 12-maands rapportage

Ondanks een lager aantal politieregistraties van online criminaliteit, ervaren professionals geen afname. Uit de registraties van Slachtofferhulp Nederland blijkt dat Midden-Nederland een van de eenheden is waar de toename van online slachtofferschap in 2025 nog veel groter is dan gemiddeld in Nederland, namelijk ruim zestien procent ten opzichte van tien procent landelijk. Online criminaliteit kent bovendien een structureel groot dark number². Dit wordt veroorzaakt door lage meldings- en aangiftebereidheid, schaamte en onduidelijkheid waar te melden.

Klik op [deze link](#) voor de ontwikkeling van het aantal geregistreerde misdrijven in Midden-Nederland sinds 2022.

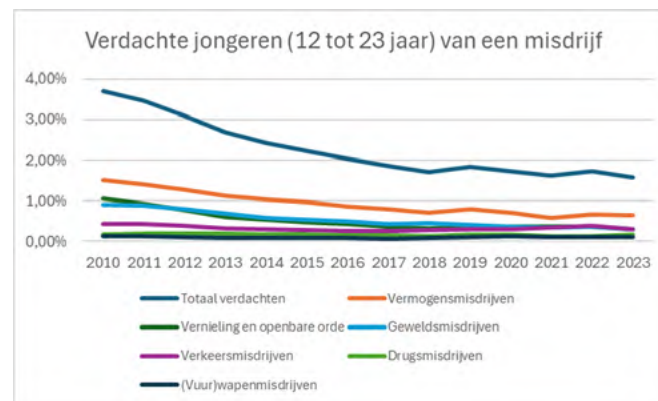
Jeugdcriminaliteit: zorgen om verharding

Ook van jeugdcriminaliteit is geen eenduidig beeld te schetsen. Het trendbeeld van de politie Midden-Nederland beschrijft dat er een toename is te zien van overvallen en straatroven en de daders ervan relatief jong zijn. Bij professionals leven zorgen over de steeds jongere leeftijd waarop jongeren in de criminaliteit belanden en de hardheid waarmee dit gepaard gaat.

Landelijk stabiliseert in de periode 2018-2023 de omvang van de totale geregistreerde [jeugdcriminaliteit](#). Uit de geregistreerde cijfers blijkt niet dat steeds meer jongeren criminaliteit plegen en er verharding en verjonging plaatsvindt.

Uit de [Monitor Zelfgerapporteerde Jeugddelinquentie 2023](#) blijkt dat jongeren vooral online delicten

benoemen, terwijl dit type delict in registraties nauwelijks voorkomt. Drie tot zeven procent van de jongeren zegt een online delict te hebben gepleegd. Uit de [Veiligheidsmonitor 2025](#) blijkt dat jongeren niet vaker slachtoffer van online criminaliteit zijn dan andere leeftijdsgroepen. Bij traditionele criminaliteit, met name geweldsdelicten, zijn jongeren wél vaker slachtoffer. Ook krijgen zij, vergeleken met andere leeftijdsgroepen, vaker te maken met online bedreiging en intimidatie. Binnen online criminaliteit zijn jongeren het vaakst slachtoffer van online oplichting en fraude.

Afbeelding 5: CBS (2024)

Jeugdoverlast neemt toe

In Midden-Nederland is het aantal geregistreerde meldingen van jongerenoverlast, na een aantal stabiele jaren, in 2025 gestegen met elf procent (14.881 meldingen). De stijging vindt echter niet in elke gemeente plaats.

Ook zien professionals in een aantal gemeenten een toename van ernstige overlast en geweld in de

openbare ruimte door jongeren. Door af te spreken via online platforms en het bezit van fatbikes, ontstaan grote groepen jongeren die zich makkelijk en snel verplaatsen. Dit leidt tot een verminderd veiligheidsgevoel van inwoners. Andere gemeenten geven aan geen stijging of daling van de problematiek te zien, maar herkennen zich in het algemene beeld. Volgens de [Veiligheidsmonitor 2025](#) wordt ook landelijk een toename ervaren van overlast van rondhangende jongeren.

[Deze link](#) toont per gemeente het aantal jonge verdachten in 2023.

²Het verschil tussen feitelijke incidenten en incidenten die bij de politie bekend zijn

Georganiseerde ondermijnende criminaliteit: geld en macht als drijfveer

Georganiseerde ondermijnende criminaliteit legt door criminele activiteiten te verweven met legale structuren en voorzieningen toenemende druk op de samenleving. Infiltratie in en misbruik van kwetsbare sectoren en manipulatie van geldstromen, tasten het functioneren van de maatschappij en rechtsstaat aan. Criminelen 'investeren' in buurten en wijken, door bijvoorbeeld gebruik te maken van informele ontmoetingsplekken die zijn toegenomen door een

terugtrekkende overheid inclusief bezuinigingen op sociale voorzieningen, zoals bibliotheken, sportvelden en zwembaden. Daarnaast bieden digitale platforms en nieuwe geavanceerde technologieën criminelen meer kansen.

Klik op een van de onderstaande iconen om meer te lezen over dat onderwerp.

Drugscriminaliteit: flexibel en digitaal

De georganiseerde drugscriminaliteit in Midden-Nederland laat de afgelopen jaren een stijgende lijn zien. Na een daling tussen 2017 en 2022, is sinds 2023 sprake van een toename. In 2025 steeg het aantal registraties van 1.227 naar 1.454.

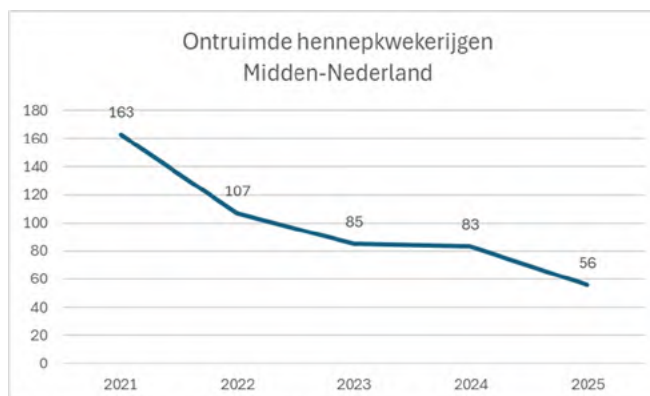
Afbeelding 6: Veiligheidsbeelden online

De cijfers betreffen door de politie geregistreerde drugsdelicten, waaronder handel, vervaardiging en bezit van soft- en harddrugs. Dit beeld is in lijn met de landelijke stijgende trend in geregistreerde drugsmisdrijven. In 2024 bereikte het aantal registraties met meer dan 14.000 zaken het **hoogste niveau** in tien jaar; 850 meer dan in 2023. In meer dan de helft van de gemeenten was sprake van een toename. De oorzaak van deze stijging is nog onduidelijk, maar het onderstreept de dynamiek en omvang van het probleem.

Internationale drugshandel

Criminelen uit Midden-Nederland spelen een grote, regisserende rol in de (inter-)nationale drugshandel.

De **centrale ligging**, de sterke logistieke infrastructuur en de aanwezigheid van bedrijventerreinen, buitengebieden en logistieke knooppunten maken de regio kwetsbaar voor de productie, opslag en doorvoer van drugs binnen én buiten Europa. Criminele samenwerkingsverbanden in de regio spelen een belangrijke rol in het produceren en verhandelen van drugs en genereren honderden miljoenen euro's binnen de regionale drugseconomie. Uit het eenheidsondermijningsbeeld (2023) blijkt dat de cocaïnemarkt nog altijd het grootst is, gevolgd door de markt voor synthetische drugs.

Afbeelding 7: Veiligheidsbeelden online

De hennepcultuur in Nederland is afgenomen; er is meer sprake van **in- en doorvoer**. Dit blijkt ook uit politiecijfers: het totaal aantal ontruimde hennepkwekerijen in Midden-Nederland daalde van 83 naar 56 in 2025. Deze **daling** is ook landelijk te zien.

Ook is een logistieke verschuiving merkbaar. Professionals uit Midden-Nederland signaleren dat

drugstransporten steeds vaker plaatsvinden via kleinere (plezier)havens. Dit lijkt een gevolg van het **zogenoemde 'waterbed-effect'**; nu de **beveiliging** in grote havens zoals Rotterdam is aangescherpt, wijken criminele netwerken uit naar minder goed beveiligde locaties. Deze trend bevestigt en onderstreept dat drugscriminelen steeds flexibeler en adaptiever opereren.

Digitalisering

Volgens [Europol](#) bevat ondermijnende drugs-criminaliteit tegenwoordig vrijwel altijd een digitale component: waar handel vroeger op straat plaatsvond, gebeurt dit nu via online marktplaatsen. Technologische innovaties zoals AI versterken deze ontwikkeling, bijvoorbeeld door [routeplanning](#) te optimaliseren waardoor controlepunten worden vermeden. De online omgeving biedt handelaren een groot bereik, gebruiksgemak en relatieve anonimiteit. [TRM](#) rapporteert dat de online verkoop van drugs in 2024 wereldwijd met twintig procent is gestegen ten opzichte van 2023, tot bijna 2,4 miljard dollar. Volgens het [Trimbos Instituut](#) worden drugs vooral aangeboden via kanalen als Telegram en WhatsApp en in mindere mate via het dark web. Via Facebook en Instagram gebeurt dit slechts beperkt.

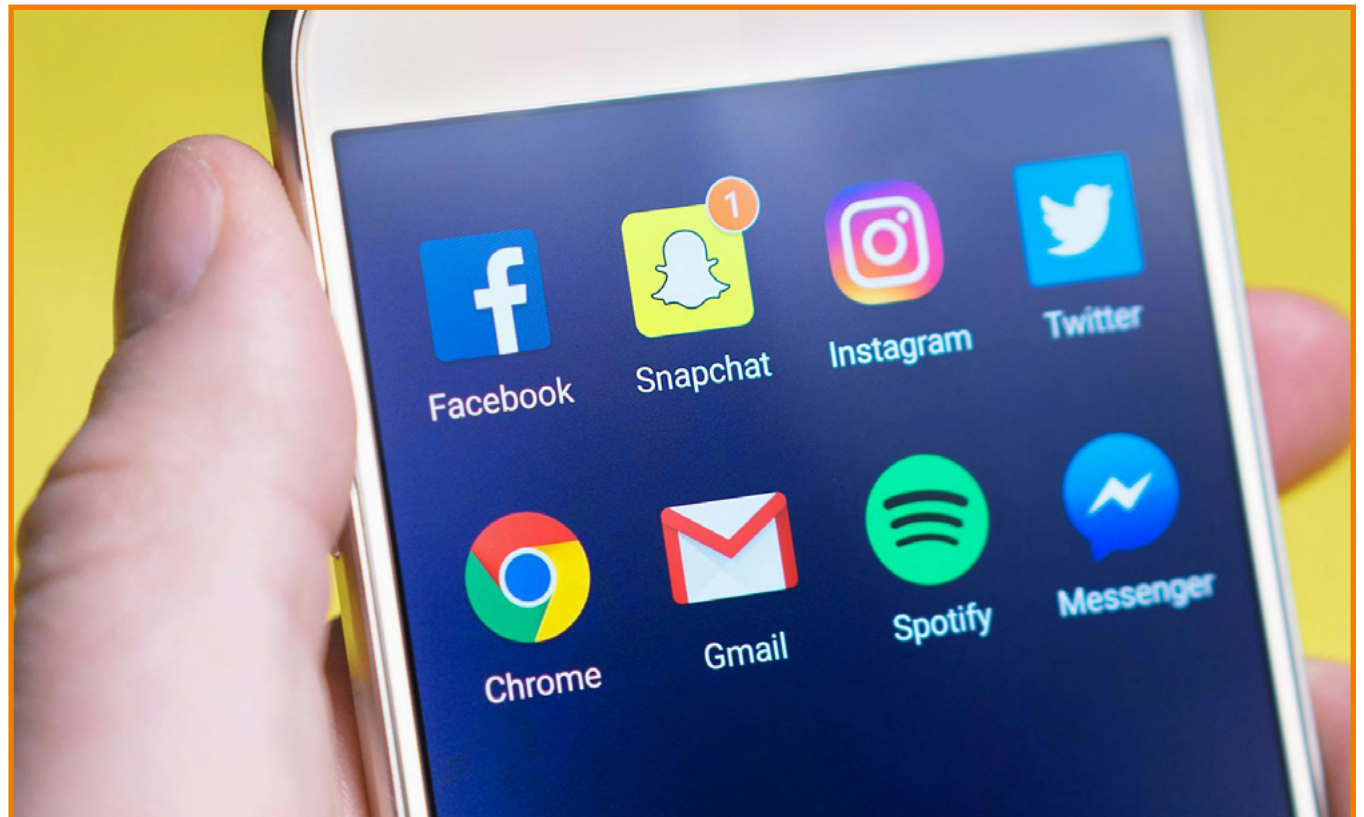
Kwetsbare overheid

Steeds vaker proberen criminele drugsnetwerken door te dringen in overheidsstructuren. De [AIVD](#) signaleert dat deze netwerken met eigen 'inlichtingenteams' ambtenaren beïnvloeden en informatie en toegang tot beleids- en vergunningsprocessen verkrijgen. De teams zijn qua professionaliteit vergelijkbaar met opsporings- en veiligheidsdiensten en beschikken over verregaande technische mogelijkheden voor bijvoorbeeld het stelen van persoonsgegevens uit overheidsdatabanken. Een bijkomend risico is dat hun mogelijkheden tot infiltratie hen interessant maakt voor statelijke actoren die de nationale veiligheid van Nederland bedreigen, bijvoorbeeld voor sabotageactiviteiten.

Toenemende online werving van jongeren

De werving van jongeren door criminele netwerken is niet nieuw, maar wordt door deze netwerken volgens [Europol](#) steeds vaker als strategie gebruikt om buiten het zicht van politie en justitie te blijven. Ze zetten de jongeren voor uiteenlopende criminele markten in. Van gewelddadige rollen in de drugshandel tot geldezels, cyberactiviteiten, (online) fraude, migratiesmokkel, vormen van georganiseerde vermogenscriminaliteit en [aanslagen met explosieven](#). De werving vindt vooral online plaats, via sociale media en versleutelde berichtenapps. Het betreft zowel directe werving in gesloten groepen als indirecte beïnvloeding via de

verheerlijking van criminele levensstijlen. Criminelen gebruiken daarbij doelgroepetaal, gecodeerde communicatie en gamificatie om jongeren te lokken en een luxueuze, gewelddadige lifestyle aantrekkelijk te maken. In welke mate jongeren daadwerkelijk ingaan op deze benaderingen en of er sprake is van een stijgende instroom, is op dit moment nog onduidelijk. Naast de werving van jongeren door criminelen, weten jongeren ook zelf het pad naar de criminaliteit te vinden.

Mensenhandel: schenden van integriteit

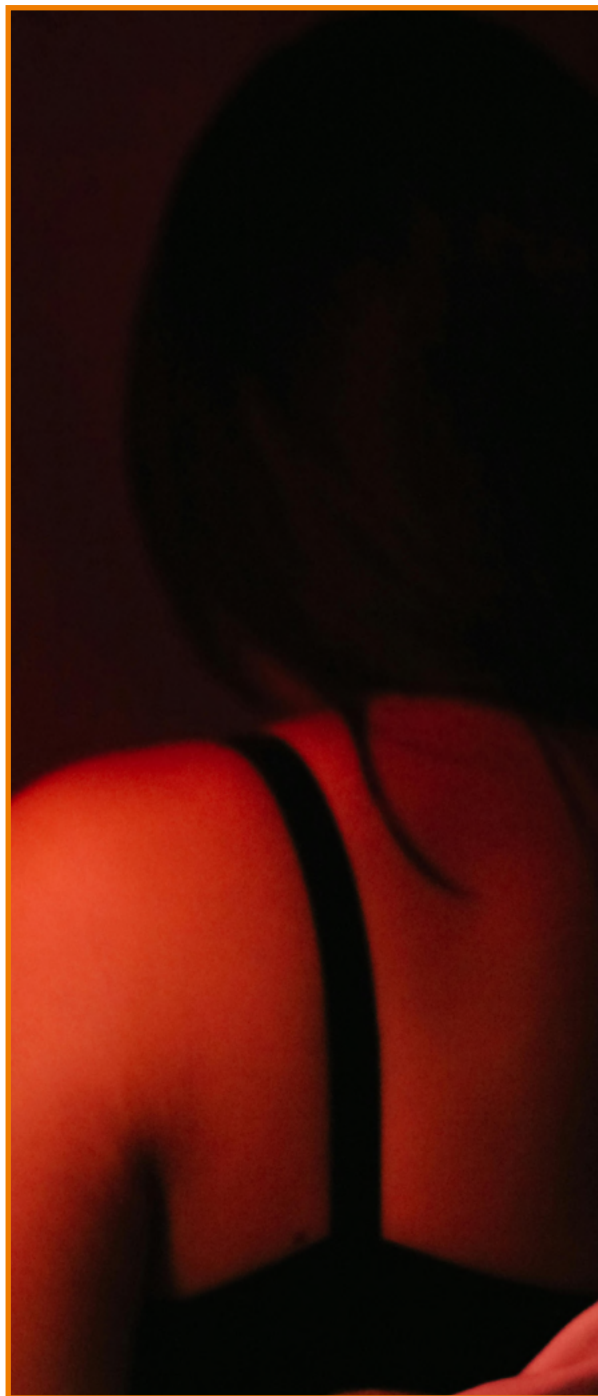
Mensenhandel is een ernstig misdrijf dat zich kenmerkt door het gebruik van dwang: in de vorm van geweld, chantage of misbruik van de kwetsbaarheid en afhankelijkheid van het slachtoffer. We onderscheiden drie hoofdvormen van mensenhandel: criminele uitbuiting, seksuele uitbuiting en arbeidsuitbuiting.

In alle vormen tast het de fundamentele vrijheden van individuen diepgaand aan.

In 2024 zijn bij het Coördinatiecentrum Mensenhandel (CoMensha) [944 slachtoffers gemeld](#). Dit is een stijging ten opzichte van voorgaande jaren. Toch ligt het werkelijke aantal veel hoger: naar schatting zo'n [5.000 per jaar](#). Lang niet alle slachtoffers worden gemeld bij CoMensha en niet alle meldingen bereiken de juiste instanties die deze informatie kunnen doorgeven. Dit komt door een lage meldingsbereidheid onder zowel professionals als slachtoffers, onder andere door onwetendheid en bij slachtoffers ook door schaamte. Daarnaast zorgt de versnippering binnen het werkveld ervoor dat meldingen op te veel [verschillende plekken](#) worden gedaan, waardoor overzicht en doorstroming van informatie ontbreken.

Criminele uitbuiting neemt toe

Professionals in Midden-Nederland signaleren een toename van criminele uitbuiting, zoals van kwetsbare cliënten in de zorg en jongeren. Ook de [Jaarcijfers Mensenhandel \(2024\)](#) laten landelijk een stijging zien van het aantal gemelde slachtoffers van criminele uitbuiting, met 33 procent ten opzichte van 2023.

Tegelijkertijd blijft het veel onder de radar, onder andere door de angst voor represailles, waardoor er geen compleet beeld van de aard en omvang bestaat. Slachtoffers van criminele uitbuiting worden gedwongen om strafbare feiten te plegen, zoals drugssmokkel, het uithalen van drugs, het plaatsen van explosieven of diefstal. Daders dreigen hierbij vaak met geweld, maar ook met het moeten afstaan van (sociale) woningen of deze te laten gebruiken voor bijvoorbeeld het verbergen van drugs of prostitutie.

Toename internationale seksuele uitbuiting

Slachtoffers van seksuele uitbuiting worden gedwongen tot prostitutie of andere seksuele diensten. Internationale seksuele uitbuiting was in 2024 de [meest gemelde vorm](#) van mensenhandel. In Midden-Nederland zien professionals een toename van Latijns-Amerikaanse slachtoffers. Ook worden zij, in tegenstelling tot andere herkomstlanden, [vaker in de escortprostitutie uitgebuit](#) dan in de thuisprostitutie. Volgens [Europol](#) spelen escortwebsites en -platforms hierbij een steeds dominantere rol. Ook signaleert [Europol](#) een verschuiving naar digitale werkwijzen door criminele netwerken. Zo gebruiken criminelen steeds vaker AI-gegenereerde foto's in advertenties om klanten te lokken en accepteren ze steeds vaker alleen nog cryptobetalingen.

Arbeidsuitbuiting aan de orde van de dag

Arbeidsuitbuiting treft mensen die onder valse voorwendselen worden gelokt en vervolgens onder erbarmelijke omstandigheden werken, zonder eerlijke beloning of vaste woonplek. Professionals in Midden-Nederland waarschuwen dat arbeidsmigranten kwetsbaarder zijn geworden door een strenger asiel- en immigratiebeleid. Hierdoor lopen zij een groter risico om slachtoffer worden. Uit de [Jaarcijfers Mensenhandel \(2024\)](#) blijkt ook dat Oekraïense vluchtelingen steeds vaker slachtoffer zijn van arbeidsuitbuiting, mede door hun onzekere toekomst in Nederland.

De [meeste meldingen](#) van arbeidsuitbuiting kwamen in 2024 voor in de horeca, zakelijke dienstverlening, groot- en detailhandel, bouwnijverheid en particulier- en/of huishoudelijk werk. De positie van arbeidsmigranten wordt verder verzwakt doordat uitzendbureaus vaak werkgever én huisvester zijn.

Toename van geregistreerde jeugdige slachtoffers van criminele uitbuiting

Het aantal meldingen bij [CoMensha](#) over minderjarige slachtoffers van mensenhandel is sterk toegenomen. Het gaat vooral om slachtoffers van criminele uitbuiting (dertien slachtoffers in 2023 en tweeënveertig in 2024). Voorbeelden zijn jongeren die hun pinpas ter beschikking stellen voor criminele doeleinden, explosieven neerleggen of drugs vervoeren of verkopen. Betere signalering en registratie door professionals en hulpinstanties verklaren deze stijging

deels. De Nationaal Rapporteur vermoedt dat het probleem in werkelijkheid groter is dan de cijfers laten zien. Volgens het [CKM](#) zijn jaarlijks vermoedelijk duizenden jongeren slachtoffer van criminele uitbuiting. Dit is een schatting op basis van signalen van jeugdprofessionals. Verder is er een toenemende zorg bij organisaties zoals COA, NIDOS, gemeenten,

hulpverleners en politie over criminele uitbuiting van alleenstaande minderjarige vreemdelingen in de opvang.

Ondermijning in de zorg: weeffouten in het zorgstelsel

De inrichting van het zorgstelsel is verkokerd, fraudegevoelig en kwetsbaar voor misbruik door lacunes in de wet- en regelgeving. Misbruik van het zorgstelsel is lucratief en de pakkans klein.

Toenemende verwevenheid met zware criminaliteit

Volgens [politie Midden-Nederland](#)³ gebruiken criminelen die zich actief bezighouden met internationale drugshandel, geweld en plofkraak, de zorgsector steeds vaker als extra inkomstenbron. Het aantal (criminele) personen dat zonder diploma als zzp'er in de zorg werkt, neemt schrikbarend toe. Hierdoor staan [onbevoegden](#) aan het bed van kwetsbare patiënten en verrichten zij medische handelingen waarvoor zij niet zijn opgeleid. Deze criminele netwerken bezitten naast zorgbedrijven regelmatig ervaringscertificatenbureaus, vastgoedbedrijven, stage- en onderwijsinstellingen en/of uitzendbureaus.

Valse diploma's

In het zorgdomein vindt steeds vaker fraude met diploma's plaats. Vervalste diploma's zijn online binnen enkele klikken te verkrijgen, maar vooral echte diploma's en ervaringscertificaten worden steeds vaker op frauduleuze wijze verkregen; iets wat moeilijk is te controleren. De (ver)koop is niet strafbaar; pas wanneer ze worden gebruikt, is er sprake van een strafbaar feit. Tegelijkertijd neemt het aantal malafide EVC-bureaus, instanties die ervaringscertificaten verstrekken, toe. Daarnaast is de [verwachting](#) dat de ontwikkeling van AI ook het frauduleus verkrijgen van [diploma's](#) verder zal vergemakkelijken.

Malafide uitzendbureaus

Malafide uitzendbureaus en zorgbedrijven maken gebruik van digitale tools om snel personeel te werven en contracten en vals verkregen diploma's te regelen, zonder dat er fysieke controles plaatsvinden. Door deze online infrastructuur kunnen criminele netwerken hun activiteiten efficiënt opschalen en blijven zij langer onder de radar van toezichthouders. Criminele zzp'ers worden vooral te werk gesteld bij zorginstellingen waar de meest kwetsbare personen verblijven, zoals mensen met dementie of een verstandelijke beperking en jongeren met problemen. De verwachting is dat de [personeelstekorten](#) in de zorg stijgen en de zorgvraag als gevolg van vergrijzing blijft toenemen. Dit vergroot de kwetsbaarheid van de sector voor misbruik door criminelen.

^{3/4}Log in op [Veiligheidscoalitie.nl](#) om het rapport te kunnen openen.

Inadequate zorg, pesten en criminele uitbuiting

Ook zorgen criminelen en onbevoegden voor zeer risicovolle situaties voor patiënten, zoals het toedienen van verkeerde medicatie of inadequaat handelen in noodsituaties. Kwetsbare patiënten worden opzettelijk gepest en getreiterd en daarnaast misbruikt voor illegale activiteiten, zoals drugstransport, het uithalen van drugs in havens, prostitutie en het plegen van geweld. Volgens [politie Midden-Nederland](#)⁴ richten criminelen zich bewust op instellingen met zeer kwetsbare bewoners, omdat deze vaak niet in staat zijn misstanden te melden. Hierdoor blijven criminele praktijken lange tijd onopgemerkt.

Misbruik van de zorgsector door jongeren en criminele netwerken

Volgens professionals gaat het vooral om jonge daders met een voorgeschiedenis in de georganiseerde criminaliteit. Via bekenden of criminele netwerken vindt toetreding plaats om zorgfraude te plegen en criminele inkomsten wit te wassen. Tegelijkertijd worden kwetsbare jeugdige patiënten binnen zorginstellingen ingezet voor criminele activiteiten, zoals drugshandel, waarbij de instelling fungeert als dekmantel en wervingsplek. Ook jongeren in azc's worden benaderd voor criminele activiteiten.

Aanslagen met explosies

In Midden-Nederland blijft het aantal aanslagen met explosies toenemen, al laat 2025 wel een afvlakking zien. Volgens het trendbeeld van politie Midden-Nederland was het aantal explosies in 2025 iedere maand hoger dan in dezelfde maand het jaar ervoor en is de trend moeilijk te keren. Vermoedelijk komt een groot deel voort uit criminele conflicten in de (drugs) handel, maar explosies worden ook vaker gepleegd bij relationele, werkgerelateerde of andere conflicten.

Aandeel minderjarige verdachten

Volgens zowel geregistreerde politiecijfers als de ervaringen van professionals ligt de gemiddelde leeftijd van verdachten van aanslagen met explosieven in Midden-Nederland rond de 23 jaar. Dit sluit aan bij het landelijke beeld. Tegelijk ervaren professionals in hun dagelijkse praktijk dat een aanzienlijk deel van de verdachten minderjarig is. Hoewel dit beeld niet

direct uit de cijfers valt te halen, spreken zij van een zorgwekkende toename van het aandeel minderjarigen dat betrokken raakt bij dergelijke incidenten. Naast deze verschuiving in het daderprofiel zien zij ook een verharding van de gepleegde feiten binnen de jongere leeftijdsgroepen.

Milieucriminaliteit: een lucratief verdienmodel

Milieucriminaliteit is een groeiende en winstgevende vorm van criminaliteit die relatief weinig opsporingscapaciteit krijgt, terwijl de [gevolgen](#) voor natuur, volksgezondheid en economische systemen groot zijn. Het gaat om illegale activiteiten zoals het verkeerd toepassen van gevaarlijke stoffen, overtredingen van milieu- en veiligheidsnormen en onrechtmatige afvalstromen, waarbij regels bewust worden omzeild om financieel voordeel te behalen. Volgens politie uit

dit zich in Midden-Nederland vooral in mestfraude, illegale gewasbeschermingsmiddelen, overtredingen van waterkwaliteitsnormen en afvalcriminaliteit.

Afvalcriminaliteit

Het [Dreigingsbeeld Milieucriminaliteit van het Openbaar Ministerie](#) omschrijft afvalcriminaliteit als het bewust overtreden of ontduiken van regels bij de afgifte, het transport en de verwerking van afvalstoffen. In de kunststofafvalketen speelt dit volgens politie Midden-Nederland vooral bij inkoop, transport en verwerking. Handelaren en tussenpersonen zonder eigen opslag- of verwerkingscapaciteit opereren met valse documenten, illegale exportstromen of verborgen afspraken. Door hoge winstmarges en de lage pakkans is dit een aantrekkelijk [verdienmodel voor georganiseerde groepen](#) en wordt het geregeld gecombineerd met andere vormen van illegale handel. Het voorgenomen exportverbod naar niet-OESO-landen per november 2026 kan deze illegale stromen verder stimuleren.

Handhaving versnipperd

Het risico op illegale activiteiten neemt toe door gefragmenteerde handhaving en lage wettelijke drempels voor afvalhandel. Diverse instanties, zoals politie, OM, ILT, NVWA, waterschappen en gemeenten, zijn verantwoordelijk voor toezicht, maar coördinatie en datadeling zijn beperkt. Criminelen profiteren hiervan door hun activiteiten te organiseren op het snijvlak van bevoegdheden.

Digitalisering van criminele geldstromen

Naast macht is geld het doel, drijfveer en middel van alle eerder beschreven vormen van georganiseerde criminaliteit. Door strengere controles op het reguliere financiële stelsel en een afname van contant geld, zullen criminelen steeds meer opbrengsten investeren in een [parallel financieel systeem](#) dat ontworpen is om hun rijkdommen te beschermen, verhullen en te laten groeien.

Hierbij gebruiken zij steeds vaker digitale betaalmiddelen, cryptovaluta en andere online platforms. Enerzijds maakt dit het witwasproces en de opsporing ervan complexer. Anderzijds biedt digitalisering ook kansen. Zo is de [blockchain](#) transparant, onveranderlijk en openbaar, waardoor geldstromen en verdachte patronen makkelijk te traceren zijn.

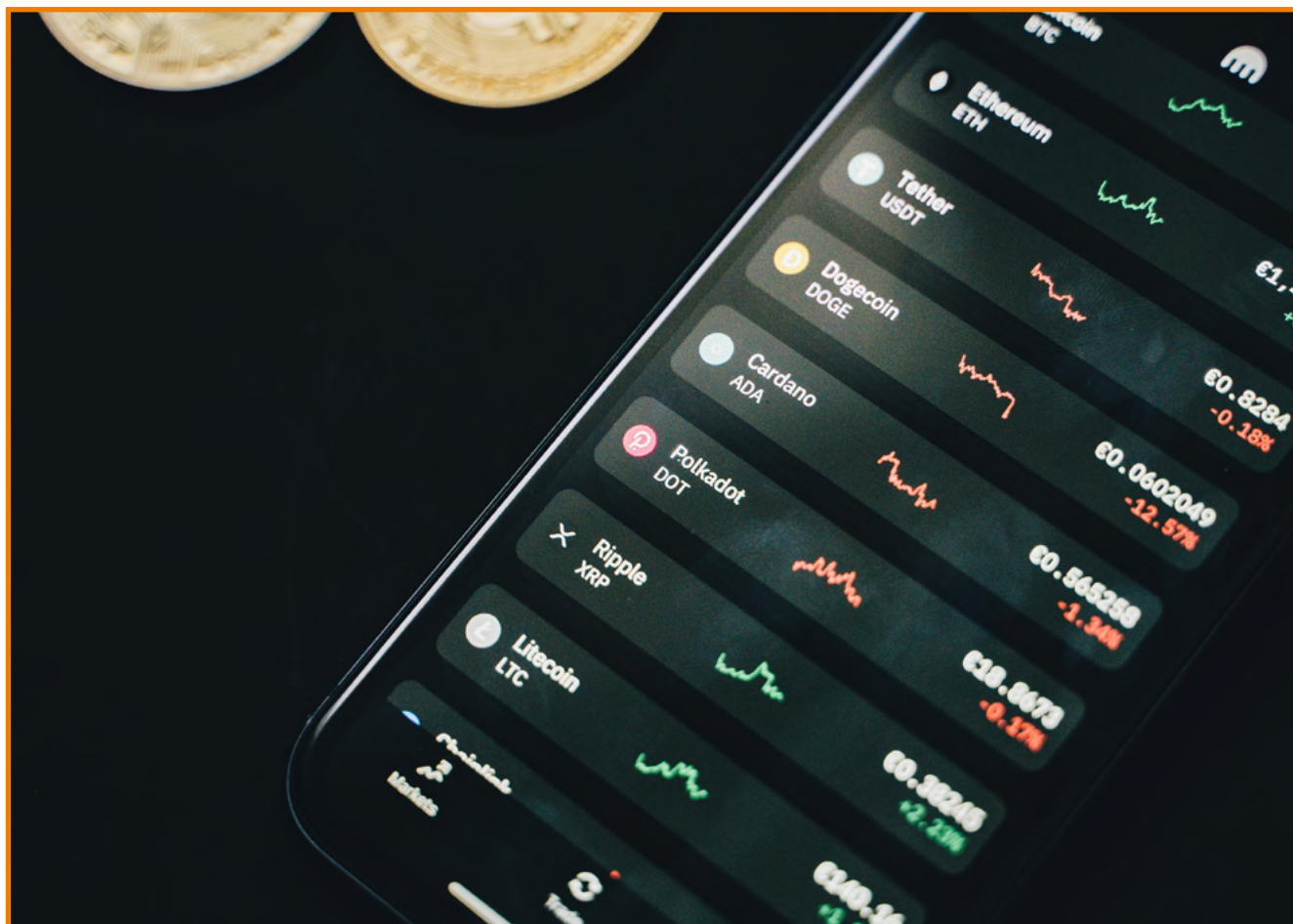
Ondergronds bankieren

Ook [ondergronds bankieren](#), een systeem voor waardeoverdracht buiten het formele systeem waarbij informele netwerken een rol spelen, zal toenemen. Ondergronds bankieren is nauw verweven met georganiseerde misdaad; vooral de jongere generatie van ondergronds bankiers is ook actief in de drugshandel.

Misbruik van legale bedrijfsstructuren

Criminelen gebruiken bedrijven bij illegale activiteiten zoals witwassen. Hoewel alle branches kwetsbaar zijn, worden de bouw, vastgoed, cash-intensieve sectoren,

zorg en logistiek als [extra risicovol](#) beschouwd. De verwachting is dat [trade based money laundering](#) (TBML, witwassen via internationale handelsstromen), het [cash compensatie model](#) (CCM, wegsluizen van crimineel geld via legale bedrijven en zwarte loonbetalingen) en [derdenbetalingen](#) (waarbij een bedrijf de betaling voor een levering van goederen of diensten via een derde partij laat verlopen) blijven groeien.

Zorg en veiligheid: van het kastje naar de muur

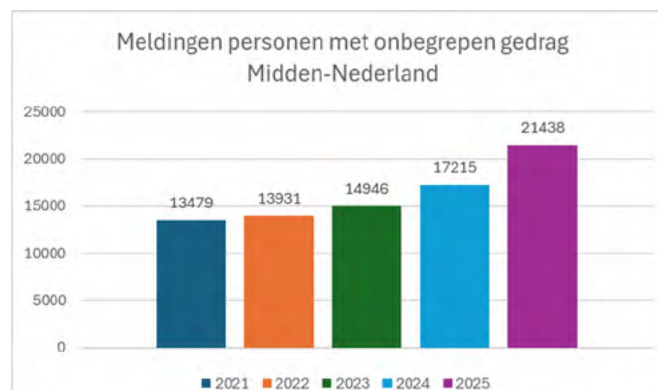
Kwetsbare inwoners krijgen vaak te maken met een overheid die ingewikkeld en gefragmenteerd georganiseerd is. Deze versnippering met uiteenlopende wetgeving, financieringsstromen en regels, maakt het voor inwoners en organisaties moeilijk om tijdig het juiste loket en passende hulp te vinden. Ook maakt het domeinoverstijgende informatie-uitwisseling complex. Veel partijen hebben een rol, waardoor niemand meer verantwoordelijk is voor het geheel. Professionals in Midden-Nederland signaleren dat deze fragmentatie ertoe leidt dat het sociaal-, zorg- en veiligheidsdomein niet altijd goed op elkaar aansluiten. Hierdoor raken kwetsbare inwoners, vooral mensen die kampen met een stapeling van problemen, regelmatig tussen wal en schip. Financiële en personele tekorten in de gehele zorg- en veiligheidsketen versterken dit.

Afstandelijke digitale overheid

Digitalisering speelt een groeiende rol in de toegang tot overheidsdiensten. In 2024 voldeed maar zes procent van de overheidswebsites aan de [wettelijke toegankelijkheidseisen](#), wat mensen met een beperking en laaggeletterden belemmert in hun toegang tot essentiële diensten. In 2023 had een kwart van de volwassenen in Nederland onvoldoende digitale vaardigheden om online overheidsinformatie te gebruiken. Dit zet zelfredzaamheid en vertrouwen in de overheid onder druk, vooral bij inwoners die al kwetsbaar zijn door complexe sociale of veiligheidsproblemen.

Overlast personen met onbegrepen gedrag

In 2025 is het aantal meldingen van overlast door personen met onbegrepen gedrag in Midden-Nederland met ongeveer 25 procent toegenomen ten opzichte van 2024: van 17.215 naar 21.438. Vergeleken met 2021 is de toename nog groter: het aantal meldingen ligt in 2025 bijna 54 procent hoger dan de 13.479 meldingen in 2021. Professionals signaleren een toenemende behoefte aan opnameplekken. Er is een dringende behoefte aan voldoende woon- en behandelplekken. Door de ambulantisering van de zorg wonen steeds meer kwetsbare inwoners in gewone woonwijken. Als gevolg van een toenemend woningtekort, is het moeilijker om deze doelgroep naar een omgeving te verhuizen waar bijvoorbeeld minder prikkels zijn. Daardoor blijven de problemen in de buurt. Tegelijkertijd bieden omwonenden steeds vaker weerstand tegen de opvang van personen met onbegrepen gedrag.

Afbeelding 8: Veiligheidsbeelden online

Agressie tegen professionals neemt toe

Verbale en fysieke agressie tegen professionals neemt toe. 72 procent van de zorgprofessionals in Nederland heeft te maken met [schelden of bedreigingen](#), 31 procent met fysiek geweld en bijna tien procent raakte zelfs gewond. [Ziekenhuizen](#) hebben steeds vaker beveiliging en politie-inzet nodig. Daarnaast waren er in 2024 12.543 meldingen van [geweld tegen politieambtenaren](#). Professionals in Midden-Nederland koppelen deze trend aan toenemende druk op uitvoerende diensten door maatschappelijke verharding, oplopende spanningen door wachttijden en gebrek aan passende zorg. Daarnaast kreeg [een derde van alle gemeenteraadsleden](#) te maken met agressie, bedreiging of (verbaal) geweld; dat is ruim twee keer zoveel als in 2022 en zes keer zoveel als in 2015.

Relationeel/seksueel geweld en femicide

In 2025 telt Midden-Nederland 965 politieregistraties van relationeel geweld; een kleine daling ten opzichte van 2024 (1.093 politieregistraties). Ondanks een daling blijft het een veelvoorkomend en ernstig probleem, waarbij vrouwen vaker dan mannen te maken krijgen met fysiek of psychologisch geweld door een (ex-) partner. In de meest extreme vorm leidt dit tot [femicide](#). Nederland telt hiervan gemiddeld 43 slachtoffers per jaar. De druk op meldpunten neemt verder toe; de Veilig Thuis-organisaties in Midden-Nederland ontvingen in het eerste half jaar van 2025 in totaal 9.070 meldingen van een situatie of vermoeden

van huiselijk geweld en/of kindermishandeling tegenover 8.605 meldingen in het half jaar daarvoor. Het recente maatschappelijke debat over femicide en relationeel geweld heeft mogelijk bijgedragen aan meer bewustwording en een toename in meldingen.

Ook registreerde Slachtofferhulp Nederland in 2025 een forse [toename](#) van slachtoffers van zedendelicten in Midden-Nederland: ruim vijftig procent ten opzichte van veertig procent landelijk.

Online criminaliteit denderd door

De snelle ontwikkeling van technologieën als AI en quantumtechnologie⁵ zal digitale veiligheid de komende jaren sterk beïnvloeden. AI vergemakkelijkt het plegen van allerlei vormen van fraude, criminaliteit en cyberaanvallen, terwijl de overheid moeite heeft deze ontwikkelingen bij te benen.

Quantumcomputers kunnen de encryptie van data die nú veilig is, in de toekomst kraken. Tegelijkertijd biedt quantumtechnologie nieuwe kansen in de opsporing. De snelle ontwikkelingen vragen een overheid die digitaal vaardig is en voldoende online-instrumenten heeft om effectief tegen online criminele praktijken op te treden. Hoewel stappen worden gezet, is er op veel vlakken nog een achterstand.

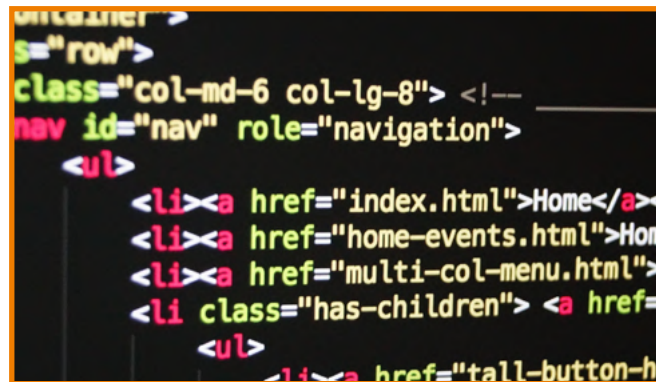
Verwevenheid online en offline

Criminaliteit heeft steeds vaker een hybride karakter, omdat digitale middelen in toenemende mate worden ingezet bij traditionele, offline delicten. Ook zijn complete criminele diensten, zoals botnets en ransomware-as-a-service, met één druk op de knop beschikbaar zonder dat diepgaande technologische kennis nodig is. Volgens professionals in Midden-Nederland bevat de helft van de aangiften bij politie een onlinecomponent en zal dit over vijf jaar zelfs 85 procent zal zijn. De verwachting is dat burgers, bedrijven en overheid de komende jaren steeds vaker getroffen worden door online fraude, gelet op de toenemende rol van AI bij social engineering en het verlenen van toegang tot gegevens. De [emotionele schade](#) kan aanzienlijk zijn. Tegelijkertijd wordt de

impact van online criminaliteit op slachtoffers maar beperkt erkend door politie en samenleving en verlaagt schaamte de meldingsbereidheid. [Europol](#) verwacht dat online fraude andere vormen van zware en georganiseerde misdaad gaat overtreffen.

Cyberaanvallen blijven toenemen

De afgelopen jaren is het aantal meldingen van cyberaanvallen in [gemeenten](#) al sterk toegenomen. [Europol](#) verwacht dat de aanvallen blijven toenemen, waarbij ze vaker gericht zijn op vitale structuren, georganiseerd door staten (waarbij zij veelal samenwerken met criminele netwerken) en ingegeven door ideologische motieven. AI zal de cyberaanvallen en de mogelijkheid om doelwitten te identificeren, verder verfijnen.

Nederland koploper in hosten van beelden van seksueel misbruik van kinderen

Nederland is koploper in het hosten van [webpagina's met seksueel misbruik van kinderen](#): ongeveer een derde van alle websites wordt hier gehost⁶. Weer een

derde van deze geïdentificeerde beelden betreffen verkrachting, sadisme en bestialiteit. De verwachting is dat de productie en verspreiding verder toenemen; kinderen zijn via sociale media makkelijk te benaderen. Generatieve AI wordt toenemend ingezet om kunstmatig materiaal voor seksueel misbruik van kinderen te produceren.

Jongeren relatief vaak slachtoffer van online criminaliteit

In Midden-Nederland is de helft van de geregistreerde verdachten van online criminaliteit jonger dan 25 jaar, waarvan ruim twaalf procent minderjarig is. Nederlandse jongeren worden even vaak als volwassenen slachtoffer van online criminaliteit. Online seksueel misbruik en seksuele intimidatie zijn structurele risico's voor jongeren: in 2024 maakte de helft dit ooit mee en werd een kwart slachtoffer. Digitalisering leidt tot polyvictimisatie: jongeren kunnen tegelijk online én offline seksueel misbruik, intimidatie of pesten ervaren. Jongeren zijn extra kwetsbaar voor de voorspelde 'epidemie' van online fraude.

⁵ Quantumtechnologie is een verzamelnaam voor technologieën die werken volgens de principes van de quantummechanica. Waar traditionele computer werken met bits (0 of 1), maken quantumapparaten gebruik van unieke natuurkundige fenomenen zoals superpositie (meerdere staten tegelijk) en verstrengeling (deeltjes die direct verbonden blijven over grote afstand).

⁶Omdat beelden van online seksueel misbruik wereldwijd worden verspreid is niet bekend uit welke landen de slachtoffers afkomstig zijn.

Verhard en gepolariseerd debat uit zich in onrust

Het kunnen uiten van je mening en ongenoegen is essentieel voor een vitale democratie. Er is echter een trend zichtbaar waarbij dit aan de grenzen van de wet voorbijgaat. Sociale spanningen nemen toe, het publieke debat verhardt en omgangsvormen verslechteren. 84 procent van de Nederlanders maakt zich [zorgen](#) over de invloed van groeiende onvrede op de veiligheid en stabiliteit.

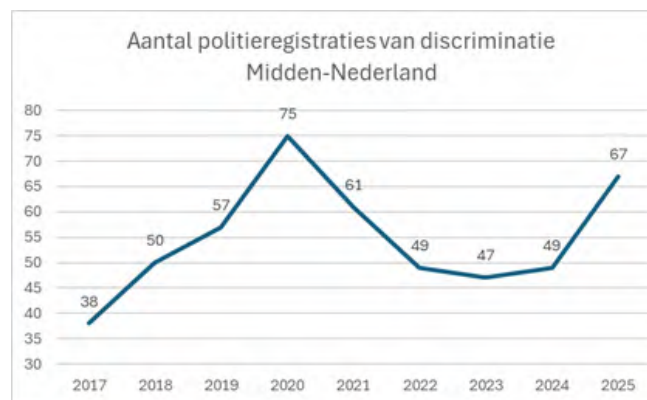
Not in my backyard

Er is een breed scala aan onderwerpen waar maatschappelijke onrust over kan ontstaan. Professionals noemen asiel en migratie, wantrouwen naar de overheid, huisvesting en geopolitieke gebeurtenissen als meest polariserende onderwerpen in Midden-Nederland. In de meest recente editie van de [Publieksmonitor Maatschappelijke Stabiliteit van het HCSS](#) zien Nederlanders migratie, culturele en etnische verschillen en veiligheid als de drie grootste bronnen van onvrede die de veiligheid en stabiliteit van Nederland beïnvloedt, overkoepeld door een ervaren gebrek aan politieke daadkracht. Dit is in lijn met waarnemingen van professionals in de regio. Bovendien doet het '[not-in-my-backyard-fenomeen](#)' zich steeds vaker voor. Aankondigingen van windmolenparken en azc's zorgen bijvoorbeeld voor veel controverse.

Discriminatie: groot dark number

Polariserende onderwerpen zoals migratie of culturele en etnische verschillen, kunnen bovendien uitsluiting

en discriminatie in de hand werken en zelfs tot [radicalisering](#) leiden. Politie Midden-Nederland registreert in de eerste tien maanden van 2025 in totaal 985 meldingen van discriminatie. De meeste meldingen zijn op grond van afkomst of etniciteit (485) en van seksuele gerichtheid (257). Deze registraties geven slechts een beperkt inzicht in de daadwerkelijke omvang van discriminatie. Uit onderzoek van het CBS blijkt dat landelijk slechts een op de tien personen die discriminatie ervaart, hiervan melding maakt.

Afbeelding 9: Veiligheidsbeelden Online

Verbubbeling en affectieve polarisatie

Door een toenemend gebruik van [sociale media](#) ontstaan protestgroepen, als uiting van gevoelens van onvrede, wantrouwen en onrecht. De schaal van deze groepen wordt steeds groter en hun bereik internationaler. De toename van mis- en desinformatie op sociale media zorgt ervoor dat mensen zich terugtrekken in de eigen sociale of digitale bubbel en andere groepen afwijzen, wat leidt tot polarisatie.

Toch is er op veel onderwerpen [meer overeenstemming](#) dan mensen denken en groeien onderlinge verschillen in opvattingen niet. [Sociale-media-gebruik](#) en de toon van het politieke debat zorgen er echter voor dat mensen het verschil in mening systematisch groter maken en dat mensen sneller een negatieve houding aannemen richting de persoon in plaats van iemands opvatting. Dit wordt ook wel [affectieve polarisatie](#) genoemd en kan leiden tot wantrouwen of zelfs het zien van 'de ander' als vijand. Ook professionals in Midden-Nederland zien een afbrokkelend vertrouwen tussen burgers onderling en tussen burgers en de overheid.

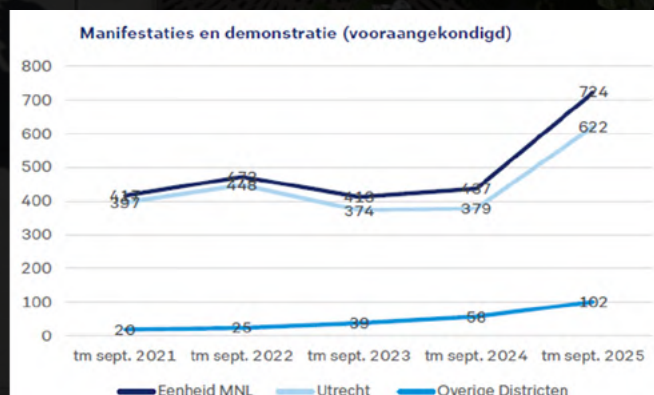
Tegelijkertijd is het [sociale vertrouwen](#) in Nederland in vergelijking met andere landen hoog. Ook laat de Publieksmonitor Maatschappelijke Stabiliteit een groeiend onderling [vertrouwen tussen burgers](#) op buurt- en wijkniveau zien.

Afhakers

Door toenemende onrust, mondiale ontwikkelingen, desinformatie en het ontstaan van bubbels, groeit het wantrouwen in de overheid en andere instanties. Feitelijke of gevoelde maatschappelijke deprivatie kan ertoe leiden dat mensen 'afhaken' van het traditionele bestel; ze stemmen niet meer, stemmen op een 'buitenstaanderspartij' aan de flanken en/of verliezen vertrouwen in de politiek. Vaak omdat zij vinden dat de overheid slecht presteert, niet luistert of niet levert.

Demonstraties: meer en complexer

Het afgelopen jaar is het aantal demonstraties en tegendemonstraties in de regio sterk toegenomen, blijkt uit het trendbeeld van politie Midden-Nederland.

Afbeelding 10: Trendbeeld Politie Midden-Nederland 2026

Bijna dagelijks vinden in heel het land protestacties plaats, al verloopt het merendeel vreedzaam en [vormt 97 procent geen risico](#) voor de openbare orde en veiligheid. Toch domineren beelden van onrust en extremistische uitingen in zowel traditionele als sociale media. [Internationale ontwikkelingen](#) zijn steeds meer voelbaar op lokaal niveau, zoals acties van Extinction Rebellion en pro-Palestijnse demonstraties. In heel Nederland weten verschillende demonstrerende groepen elkaar steeds vaker te vinden. Professionals signaleren bijvoorbeeld een samensmelting van anti-institutionele en extreemrechtse individuen en groepen. Ook worden vaker 'professionele relgroepen' waargenomen, die zich mengen in lokale protesten, maar zelf niet afkomstig zijn uit de gemeente waar de demonstratie plaatsvindt.

Radicalisering, extremisme en terrorisme: jongeren kwetsbaar voor misleiding

De [NCTV](#) acht de kans op een terroristische aanslag in Nederland nog steeds reëel. Zij benoemt daarbij jihadistische dreiging, anti-institutioneel terrorisme, rechtsterrorisme en interacties tussen Rusland en anti-institutioneel- en rechtsextremisten als de grootste dreigingen. Hoewel het aantal terroristische aanslagen in Europa afneemt, waarschuwen deskundigen op andere strategieën die in toenemende mate worden toegepast door extremisten, zoals politiek activisme en normalisering van extremistisch gedachtegoed. Daarnaast groeit het aantal minderjarigen dat betrokken is bij extremistische of terroristische misdrijven in Nederland en Europa. Ook onder professionals in Midden-Nederland leven er zorgen over het toenemende aantal jongeren dat radicaliseert in voornamelijk jihadistische en extreem-rechtse online milieus.

Online onbegrensd

De digitale ruimte biedt vrijwel onbeperkte mogelijkheden voor radicalisering en brengt een nieuw profiel van extremistisch ouderschap: jong, internationaal georiënteerd, opgegroeid in online omgevingen vol extreme content en ideologisch diffuus. Zo zien we dat (ouders van) extremistische aanslagen moeilijker dan voorheen te vatten zijn in ideologische en religieuze categorieën. Online is een universum aan (extreme) ideeën te vinden die voldoen aan de persoonlijke behoefte om deel uit te maken van iets groters en geweld te legitimeren. Dit wordt ook wel [saladebar-extremisme](#) genoemd.

Nihilistische online netwerken

Professionals in Midden-Nederland uiten hun zorgen over het toenemende aantal leden van nihilistische online subculturen, zoals 764-/ Com-netwerken en No Lives Matter, die extreem geweld, seksueel misbruik en sadisme aanmoedigen. De groepen concurreren om de meest shockerende content en jongeren moeten zich soms offline "[bewijzen](#)" door iets te vernielen of willekeurig geweld te plegen. Leden zetten elkaar onder druk om (seksueel) geweld te plegen bij zichzelf, familieleden of huisdieren met (zelf)moord als ultiem doel. Slachtoffers worden geworven via mainstream platforms voor games, streamingservices en sociale media. Zowel daders als slachtoffers zijn vaak minderjarig en kwetsbaar door bijvoorbeeld mentale problemen. Wereldwijd gaat het om honderden tot tienduizenden jonge daders. In Nederland zijn tientallen jongeren bekend, maar naar schatting is het daadwerkelijke aantal hoger. In sommige gevallen is er een link met rechts-extremistische of -terroristische groepen.

Jongeren en online nieuws: kwetsbaar voor misleiding, polarisatie en radicalisering

Voor de meeste jongeren zijn sociale media zoals TikTok, Instagram en YouTube hun belangrijkste [nieuwsbron](#). Hierdoor krijgen ze vooral korte, emotioneel geladen berichten te zien uit minder betrouwbare bronnen, wat het herkennen van mis- en desinformatie bemoeilijkt. Algoritmes kunnen leiden tot een vertekend beeld van de werkelijkheid

en jongeren sneller in contact brengen met radicale ideeën en extremistische propaganda. Veel extremistische content wordt bovendien door jongeren zelf gemaakt en verspreid. Online games als Fortnite, Roblox en Minecraft kunnen bijdragen aan jihadistische of rechts extremistische radicalisering. Minderjarigen plegen zelden een succesvolle aanslag, maar vormen een dreiging door propaganda te verspreiden, nieuwe leden te werven of anderen [aan te zetten tot geweld](#).

Mondiale veranderingen lokaal voelbaar

Klimaatverandering, hybride dreigingen, geopolitieke spanningen en schaarste aan grondstoffen zullen zowel de lokale en nationale veiligheid als de internationale rechtsorde de komende jaren beïnvloeden.

Klimaatverandering

Deskundigen verwachten dat [klimaatverandering](#) leidt tot ontwrichting in de samenleving, maatschappelijke ongelijkheid, onrust en politieke polarisatie, een groei in migratiestromen en bepaalde vormen van ondermijnende criminaliteit. Toch maken Nederlanders zich over het algemeen [niet al te veel zorgen](#) om klimaatverandering.

Hybride dreigingen en geopolitieke spanningen

De komende jaren zal er sprake zijn van een toename van internationale spanningen en [hybride dreigingen](#), zoals desinformatiecampagnes en cyberaanvallen. Gemeentelijke voorzieningen zoals energie, water, communicatie en gezondheidszorg, kunnen hierbij doelwit zijn. Verstoringen zijn vaak als eerste op lokaal niveau merkbaar.

Ook geopolitieke ontwikkelingen zullen een toenemende impact hebben op onze samenleving, zoals de spanningen in het Midden-Oosten, de (hybride) dreiging vanuit Rusland, buitenlandse inmenging vanuit landen met een totalitair regime, de aanhoudende oorlog in Oekraïne en de huidige regering Trump.

Schaarste leidt tot tweedeling

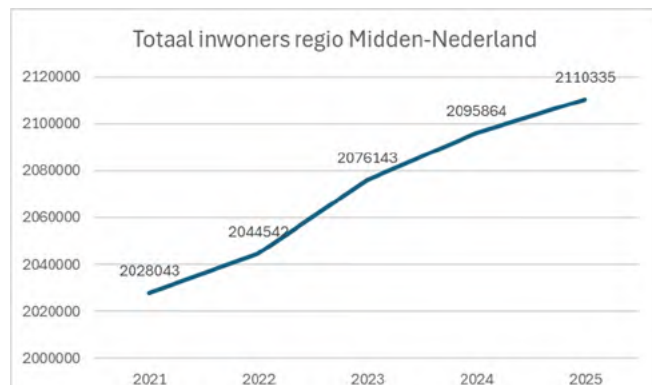
Europa is voor de energietransitie, digitalisering en het functioneren van vitale sectoren afhankelijk van Chinese grondstoffen en Taiwanese chips en, zij het in sterk verminderde mate, van Russisch gas. Grootmachten zijn echter al meerdere jaren verwikkeld in steeds hoger oplopende geopolitieke competitie, waardoor de uitwisseling van grondstoffen, goederen, technologie, diensten en personen onder druk staat. Volgens [HCSS](#) komen hierdoor vitale sectoren als de medische sector, het defensie- en veiligheidsdomein, het duurzame energiesysteem, mobiliteit en ICT in gevaar. Ook zorgt schaarste aan gas, grondstoffen en chips (lokaal) voor een grotere tweedeling tussen arm en rijk, minder vertrouwen tussen burgers, een toename van geweld en specifieke misdrijven, een tekort aan vitale middelen en wellicht grootschalige demonstraties.

Midden-Nederland groeit en vergrijst

Door een lagere bevolkingsgroei, vergrijzing, migratiedruk, ruimtedruk, netcongestie en de snelle opkomst van AI, neemt in Midden-Nederland de druk op voorzieningen toe en groeit het risico op sociale, fysieke en digitale onveiligheid.

Bevolking groeit, immigratie neemt af

In 2025 telt Midden-Nederland 2.110.335 inwoners. Flevoland en Utrecht zijn qua inwoneraantal de snelst groeiende provincies van Nederland. Toch is de groei in Midden-Nederland in 2025 ruim 5.000 inwoners minder dan het jaar ervoor.

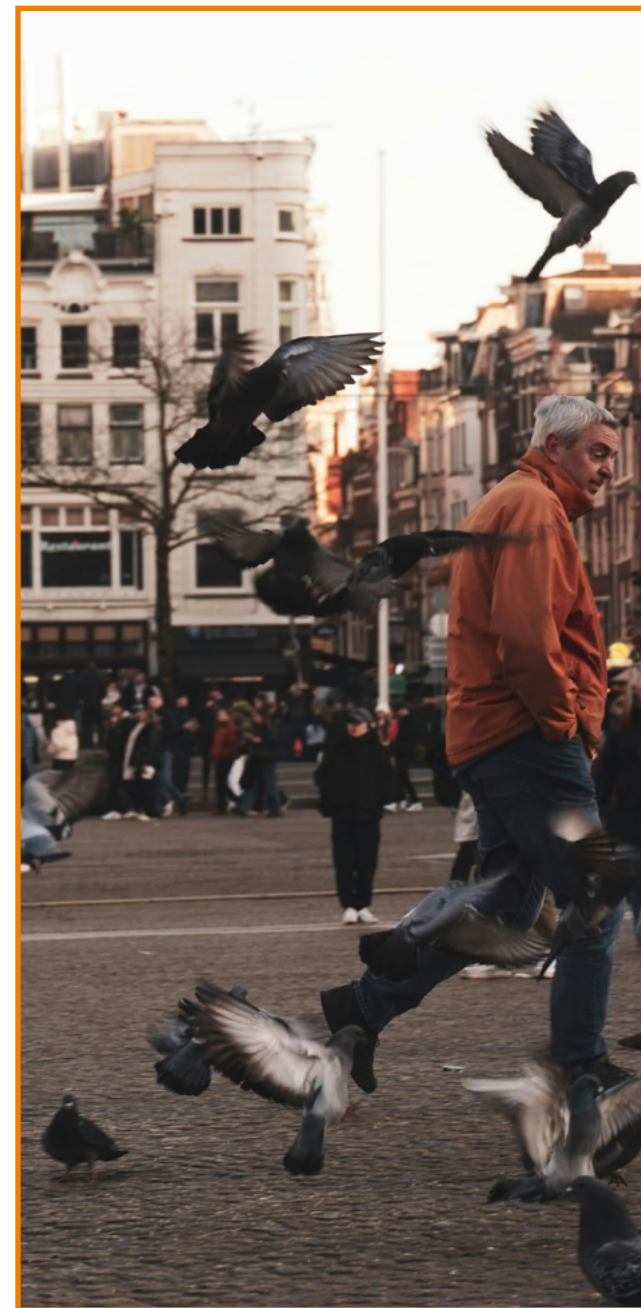
Afbeelding 11: Veiligheidsbeelden Online.

De [prognoses tot 2050](#) laten zien dat migratie de bevolkingssamenstelling sterk blijft beïnvloeden. Bij hogere migratie kan het aantal inwoners geboren buiten Nederland oplopen tot 3,4 tot 5,5 miljoen inwoners in 2050, afhankelijk van beleid en migratiesaldo. [Factoren](#) die de migratie de komende jaren beïnvloeden zijn

onder meer arbeidsmarkttekorten, vergrijzing en geopolitieke of klimaatgerelateerde oorzaken.

Dubbele vergrijzing

De leeftijdsopbouw van de bevolking verandert doordat het aandeel 65-plussers toeneemt en de gemiddelde leeftijd stijgt. In 2025 bedraagt de [grijze druk](#) 36 procent: tegenover elke 65-plusser staan ongeveer vier mensen in de werkzame leeftijd (20–65 jaar). De [verschillen tussen gemeenten](#) zijn groot. Volgens prognoses zal de grijze druk de komende decennia blijven stijgen. Dit leidt tot een grotere druk op zorgvoorzieningen en mantelzorg, terwijl een relatief kleinere werkzame bevolking een groeiende groep gepensioneerden moet ondersteunen.

Beroepsbevolking

In 2025 [participeerde](#) 76 procent van de bevolking van 15 tot 75 jaar op de arbeidsmarkt. Tegelijkertijd is het [aantal vacatures](#) afgenomen en het aantal werklozen juist toegenomen. Deze ontwikkeling leidde tot een afname van de krapte op de arbeidsmarkt. Het aantal werklozen lijkt het aantal openstaande vacatures zelfs te gaan inhalen.

Urbanisatie, ruimtedruk en netcongestie

[Stedelijke gebieden](#) staan de komende tien tot twintig jaar onder druk door vergrijzing, migratie, bevolkingsgroei en ruimtelijke verdichting, wat leidt tot overbelaste voorzieningen en minder sociale cohesie. Ook het elektriciteitsnet komt onder toenemende druk te staan door meer elektrische woningen, warmtepompen en auto's. Gemeenten lopen een vergroot risico op stroomstoringen en -uitval door [netcongestie](#).

AI vervangt menselijke arbeid

De hele maatschappij, waaronder de overheid, staat pas aan het begin van een enorme transitie waarin digitalisering en AI een steeds belangrijkere rol zullen spelen.

In 2030 zal nog maar één derde van alle werkzaamheden door menselijke arbeid worden uitgevoerd. [22 procent](#) van de banen verandert door AI van vorm en 11 procent van de werkenden zal zijn baan verliezen. Verder neemt het risico toe dat digitaal mindervaardigen en laaggeletterden buiten de boot vallen.

Tegelijkertijd biedt de digitale transitie ook kansen, zowel voor publieke dienstverlening en bedrijfsvoering als het opsporen van criminaliteit. De [Europese AI-verordening](#), is in augustus 2026 volledig van kracht.

Colofon

Redactie	Bureau Regionale Veiligheidsstrategie Midden-Nederland
Telefoon	06 14 87 36 90
E-mail	secretariaat@rvs-mn.nl
Website	www.veiligheidscoalitie.nl